

LECTIO II: ΔΙΔΩ ΚΑΙ ΑΙΝΕΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Βιργίλιος(Publius Vergilius Maro, 70-19 π.Χ.), ο μεγαλύτερος Ρωμαίος επικός ποιητής, αφηγείται στην «Αινειάδα» του με πολλή ευαισθησία την ιστορία της Διδώς και του Αινεία. Ο κεντρικός ήρωας του έπους, ο Αινείας, αυτοεξόριστος μετά την άλωση της πατρίδας του της Τροίας από τους Έλληνες, βρίσκεται κάποια στιγμή караβοτσακισμένος στις ακτές της Β. Αφρικής, όπου συναντάει τη Διδώ. Εξόριστη κιαυτή από τη Φοινίκη, γυναίκα δυναμική και αποφασιστική, χτίζει για το λαό της μιανέα πόλη, την Καρχηδόνα. Η Διδώ και ο Αινείας στηριγμένοι σε ψευδαισθήσεις χτίζουν μαζί ένα ανύπαρκτο μέλλον. Κάποτε ο Αινείας, ακολουθώντας τη μοίρα του, φεύγει με βαριά καρδιά για την Ιταλία και η Διδώ πεθαίνει.

ΚΕΙΜΕΝΟ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Aeneas filius Anchisae est. Patria Aeneae Troia est. Graeci Troiam oppugnant et dolo expugnant. Aeneas cum Anchisa, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat. Sed venti pontum turbant et Aenean in Africam portant. Ibi Dido regina novam patriam fundat. Aeneas reginae insidias Graecorum renarrat. Regina Aenean amat et Aeneas reginam. Denique Aeneas in Italiam navigat et regina exspirat.	Ο Αινείας γιος του Αγχίση είναι. Πατρίδα του Αινεία είναι η Τροία. Οι Έλληνες πολιορκούν την Τροία και με δόλο την κυριεύουν. Ο Αινείας με τον Αγχίση, με το γιο του και με τους συντρόφους του προς την Ιταλία πλέει. Αλλά, οι άνεμοι τη θάλασσα αναταράζουν και τον Αινεία στην Αφρική μετφέρουν. Εκεί η Διδώ, η βασίλισσα μια νέα πατρίδα ιδρύει. Ο Αινείας στη βασίλισσα την ενέδρα των Ελλήνων διηγείται (από την αρχή). Η βασίλισσα ερωτεύεται τον Αινεία και ο Αινείας τη βασίλισσα. Τελικά ο Αινείας στην Ιταλία πλέει και η βασίλισσα ξεψυχάει/ (πεθαίνει).

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ

Graeci: > Γραικός
oppugnant / expugnant: πρβ. re+ugno = μάχομαι
sociis: πρβ. σοσιαλισμός << γαλλ.
navigat: ναῦς
venti: πρβ. βεντάλια << ιτ.
pontum: < πόντος
turban: πρβ. turbo (γ' κλίσ.) δίνη· τουρμπίνα << γαλλ.
fundat: πρβ. φουντάρω << ιτ.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ		
ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	ΕΠΙΘΕΤΑ	ΡΗΜΑΤΑ
<u>A' ΚΛΙΣΗ</u> ΘΗΛΥΚΑ ✓ Patria-patriae = πατρίδα ✓ Regina-reginae = βασίλισσα ✓ Africa-Africae = Αφρική ✓ Italia-Italiae = Ιταλία ✓ Troia-Troiae = Τροία ✓ Insidiae-insidiarum = ενέδρα ΑΡΣΕΝΙΚΑ ✓ Aeneas-Aeneae = Αινείας ✓ Anchises-Anchisae = Αγχίσης <u>B' ΚΛΙΣΗ</u> ΑΡΣΕΝΙΚΑ ✓ Graecus-Graeci = Έλληνας ✓ Natus-nati = γιος ✓ Socius-socii = σύντροφος ✓ Pontus-ponti = θάλασσα/πόντος ✓ Dolus-doli = δόλος ✓ Ventus-venti = άνεμος ✓ Filius-filii/i = γιος <u>Γ' ΚΛΙΣΗ</u> ΘΗΛΥΚΑ ✓ Dido-Didonis = Διδώ	<u>B' ΚΛΙΣΗ</u> ✓ novus-nova-novum = νέος/α/ο/ καινούριος/α/ο recentior-recentior-recentius magis novus-magis nova-magis novum novissimus-novissima-novissimum	<u>ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΡΗΜΑ</u> ✓ Sum-fui-_-esse = είμαι <u>A' ΣΥΖΥΓΙΑ</u> ✓ Oppugno-oppugnavi-oppugnatum-oppugnare = πολιορκώ ✓ Expugno-expugnavi-expugnatum-expugnare = κυριεύω ✓ Navigo-navigavi-navigatum-navigare = πλέω/ταξιδεύω ✓ Turbo-turbavi-turbatum-turbare = ταρασσω ✓ Porto-portavi-portatum-portare = φέρω/ μεταφέρω ✓ Fundo-fundavi-fundatum-fundare = ιδρύω ✓ Renarro-renarravi-renarratum-renarrare = διηγούμαι/αφηγούμαι ✓ Amo-amavi-amatum-amare = αγαπώ ✓ Exspiro-exspiravi-exspiratum-exspirare = πεθαίνω/ξεψυχάω
ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ	ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ
✓ Et = και (συμπλεκτικός) ✓ Sed = αλλά (αντιθετικός)	✓ cum+αφαιρετική ✓ ad+αιτιατική ✓ in+αιτιατική	✓ Ibi = εκεί (τοπικό) ✓ Denique = τελικά (χρονικό)

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ	ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ
Aeneas filius Anchisae est: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός	
Aeneas: ονομαστική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού α΄ κλίσης Aeneas –ae = Αινείας filius: ονομαστική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού β΄ κλίσης filius -ii/-i = γιος Anchisae: γενική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού α΄ κλίσης Anchises –ae = Αγχίσης est: γ΄ ενικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας του ρήματος sum, fui, –, esse = είμαι	est: ρήμα, Aeneas: υποκείμενο στο est, filius: κατηγορούμενο στο υποκείμενο Aeneas μέσω του συνδετικού ρήματος est, Anchisae: γενική συγγένειας ή κτητική από τη λέξη filius
Patria Aeneae Troia est: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός	
Patria: ονομαστική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α΄ κλίσης patria -ae = πατρίδα Aeneae: γενική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού α΄ κλίσης Aeneas –ae = Αινείας Troia: ονομαστική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α΄ κλίσης Troia -ae = Τροία est: γ΄ ενικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας του ρήματος sum, fui, –, esse = είμαι	est: ρήμα, Troia: υποκείμενο στο est, Patria: κατηγορούμενο στο υποκείμενο Troia μέσω του συνδετικού ρήματος est, Aeneae: γενική κτητική από τη λέξη Patria
Graeci Troiam oppugnant: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός	
Graeci: ονομαστική πτώση, πληθυντικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού β΄ κλίσης Graecus-i Troiam: αιτιατική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α΄ κλίσης Troia -ae oppugnant: γ΄ πληθυντικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτα του ρήματος oppugno –avi –atum -are	oppugnant: ρήμα, Graeci: υποκείμενο στο oppugnant, Troiam: αντικείμενο στο oppugnant
et dolo expugnant: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (συνδέεται με την προηγούμενη παρατακτικά μέσω του συμπλεκτικού συνδέσμου et)	
dolo: αφαιρετική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού β΄ κλίσης dolus-i expugnant: γ΄ πληθυντικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας του ρήματος α΄ συζυγίας expugno –avi –atum -are	expugnant: ρήμα, Graeci: εννοείται υποκείμενο στο expugnant, dolo: αφαιρετική τρόπου που προσδιορίζει το expugnant
Aeneas cum Anchisa, cum nato et cum sociis ad Italiam navigat: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός	
Anchisa: αφαιρετική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού α΄ κλίσης Anchises -ae nato: αφαιρετική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού β΄ κλίσης natus-i sociis: αφαιρετική πτώση, πληθυντικός αριθμός,	navigat: ρήμα, Aeneas: υποκείμενο στο navigat, cum Anchisa: εμπρόθετος προσδιορισμός της συνοδείας στο navigat cum nato: εμπρόθετος προσδιορισμός της

αρσενικό γένος του ουσιαστικού β' κλίσης socius -ii Italiam: αιτιατική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης Italia -ae navigat: γ' ενικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας του ρήματος α' συζυγίας navigo -avi -atum -are	συνοδείας στο navigat cum sociis: εμπρόθετος προσδιορισμός της συνοδείας στο navigat ad Italiam: εμπρόθετος προσδιορισμός κατεύθυνσης στο navigat
Sed venti pontum turbant: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός	
venti: ονομαστική πτώση, πληθυντικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού β' κλίσης ventus -i pontum: αιτιατική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού β' κλίσης pontus -i turbant: γ' πληθυντικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας του ρήματος turbo -avi -atum -are	turbant: ρήμα, venti: υποκείμενο στο turbant, pontum: αντικείμενο στο turbant
et Aenean in Africam portant: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός (συνδέεται με την προηγούμενη παρατακτικά μέσω του συμπλεκτικού συνδέσμου et)	
Aenean: αιτιατική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης Aeneas -ae Africam: αιτιατική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης Africa -ae portant: γ' πληθυντικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας του ρήματος α' συζυγίας porto -avi -atum -are	portant: ρήμα, venti: εννοούμενο υποκείμενο στο portant, Aenean: αντικείμενο στο portant, in Africam: εμπρόθετος προσδιορισμός κίνησης σε τόπο στο portant
Ibi Dido regina novam patriam fundat: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός	
ibi: τοπικό επίρρημα Dido: ονομαστική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού γ' κλίσης Dido -onis regina: ονομαστική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης regina -ae novam: αιτιατική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του επιθέτου β' κλίσης novus -a -um patriam: αιτιατική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης patria -ae fundat: γ' ενικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας του ρήματος α' συζυγίας fundo -avi -atum -are	fundat: ρήμα, Dido: υποκείμενο στο fundat, regina: ονομαστικός ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο Dido, patriam: αντικείμενο στο fundat, novam: ονομαστικός ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο patriam, Ibi: επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου στο fundat
Aeneas reginae insidias Graecorum renarrat: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός	
Aeneas: ονομαστική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης Aeneas -ae = Αινείας reginae: δοτική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης regina -ae	renarrat: ρήμα, Aeneas: υποκείμενο στο renarrat, reginae: έμμεσο αντικείμενο στο renarrat, insidias: άμεσο αντικείμενο στο renarrat,

insidias: αιτιατική πτώση, πληθυντικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης insidiae-arum (μόνο στον πληθυντικό αριθμό) Graecorum: γενική πτώση, πληθυντικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού β' κλίσης Graecus-i renarrat: γ' ενικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας του ρήματος α' συζυγίας renarro –avi –atum –are	Graecorum: γενική υποκειμενική από το insidias
Regina Aenean amat: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός	
Regina: ονομαστική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης regina -ae Aenean: αιτιατική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης Aeneas -ae amat: γ' ενικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας του ρήματος α' συζυγίας amo-avi-atum-are	amat: ρήμα, Regina: υποκείμενο στο amat, Aenean: αντικείμενο στο amat
et Aeneas reginam: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός	
Aeneas: ονομαστική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης Aeneas –ae = Αινείας reginam: αιτιατική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης regina -ae	amat: εννοούμενο ρήμα, Aeneas: υποκείμενο στο amat, reginam: αντικείμενο στο amat
Denique Aeneas in Italiam navigat: κύρια πρόταση κρίσεως	
denique: χρονικό επίρρημα Aeneas: ονομαστική πτώση, ενικός αριθμός, αρσενικό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης Aeneas –ae = Αινείας Italiam: αιτιατική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης Italia -ae navigat: γ' ενικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας του ρήματος α' συζυγίας navigo –avi –atum –are	navigat: ρήμα, Aeneas: υποκείμενο στο navigat, in Italiam: εμπρόθετος προσδιορισμός της κατεύθυνσης στο navigat, Denique: επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο navigat
et regina exspirat: κύρια πρόταση κρίσεως, εκφέρεται με οριστική και δηλώνει το πραγματικό γεγονός	
reginam: ονομαστική πτώση, ενικός αριθμός, θηλυκό γένος του ουσιαστικού α' κλίσης regina -ae exspirat: γ' ενικό πρόσωπο, οριστική έγκλιση, χρόνος ενεστώτας του ρήματος α' συζυγίας exspiro-avi-atum-are	exspirat: ρήμα regina: υποκείμενο στο exspirat